

**แบบรายงานการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ประชุมและเสวนอบทความ
หรือผลงานทางวิชาการ**

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

- 1.1 ชื่อ/นามสกุลนางสาวศศิ...อินทโกสุม..... อายุ47.....ปี
ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์.....
ระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาเอก.....
- 1.2 ที่ทำงาน (ระบุภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย) ...สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส...ภาควิชาภาษาตะวันตก....
...คณะมนุษยศาสตร์...มหาวิทยาลัยรามคำแหง..... โทร ...023108268...
1.3 ชื่อการประชุม (ภาษาไทย)1874-2014: 140 ปี การสอนภาษาไทยในประเทศฝรั่งเศส.....
(ภาษาฝรั่งเศส) 1874-2014: Cent-quarante ans d'enseignement du siamois en France
สาขาหลักการสอน...ภาษาไทย...ภาษาฝรั่งเศส...ไทยศึกษา.....
สาขาย่อย ...การแปล...การสอนภาษาฝรั่งเศส/ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ.....
สาขาเกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศฝรั่งเศสกับประเทศไทย.....
เพื่อ ประชุม/เสวนอบทความ ศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน
แหล่งให้ทุนมหาวิทยาลัยรามคำแหง..... ประเทศที่ไป ...สาธารณรัฐฝรั่งเศส...
ระหว่างวันที่4-6...มีนาคม...2558.....
ภายใต้โครงการ ...ข้อตกลงความเข้าใจด้านความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัย
รามคำแหงกับสถาบันภาษาและอารยธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (INALCO).....
ของหน่วยงาน ...คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....

ส่วนที่ 2 สรุปย่อของการประชุมวิชาการเพื่อประโยชน์ในการสืบค้น (ไม่เกิน 10 บรรทัด)

การประชุมวิชาการเรื่อง “1874-2014: 140 ปี การสอนภาษาไทยในประเทศฝรั่งเศส” จัดขึ้นเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนผลการศึกษา วิจัย ประสบการณ์และความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานะของการจัดการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยและฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ การแปล และความสัมพันธ์ไทย-ฝรั่งเศส

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่ได้รับจากการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ประชุมและเสวนอบทความหรือผลงานทางวิชาการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 วัตถุประสงค์ของการเดินทางไปเสวนอบทความในการประชุมวิชาการ
1. เพื่อเผยแพร่ผลการวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนการแปลระดับบัณฑิตศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนศาสตร์และการปฏิบัติด้านการแปล
 2. เพื่อรับทราบแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคใหม่ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ และด้านศาสตร์การแปล
 3. เพื่อดำเนินกิจกรรมทางวิชาการตามข้อตกลงความเข้าใจด้านความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยรามคำแหงกับสถาบันภาษาและอารยธรรมตะวันออกเฉียงใต้ (INALCO) กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส
 4. เพื่อขยายเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ

- 3.2 รายละเอียดเกี่ยวกับการไปศึกษา ฝึกอบรมและดูงาน ประชุมและเสนอบทความหรือผลงานทางวิชาการ ควรรายงานให้มีรายละเอียดและเนื้อหามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยบรรยายในสิ่งที่ได้สังเกตเห็นหรือได้รับการถ่ายทอดมาให้ชัดเจนในหัวข้อต่างๆ

การเสนอบทความหรือผลงานวิชาการ

1. ข้อบทความที่เสนอในที่ประชุมและบทคัดย่อ

ข้อบทความ ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการแปล ภาษาฝรั่งเศส-ไทย โดยใช้ทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย (Proposition de pédagogie d'enseignement pour la Maîtrise de traduction français-thaï sur fondement interprétatif)

บทคัดย่อ บทความนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากงานวิจัยเรื่อง “ปัญหาการแปลตีความหมายของนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง” ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการงานวิจัยขั้นนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาข้อผิดพลาดด้านความหมายในงานแปลของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อจำแนกประเภทปัญหาและอธิบายสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ไขหรือป้องกันการแปลตีความหมายของนักศึกษา งานแปลทั้งหมดเรื่องที่ใช้ในการศึกษาคัดเลือกจากงานของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย 5 รุ่น จำนวน 24 คน

ผลการศึกษาในเบื้องต้นพบว่า 1) ข้อผิดพลาดด้านความหมายในงานแปลของนักศึกษาเกิดจากข้อบกพร่องด้านสมรรถนะภาษาฝรั่งเศสและสมรรถนะด้านหลักการแปลในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน 2) ข้อผิดพลาดส่วนหนึ่งเกิดจากปัญหาที่ทับซ้อนกัน ทั้งจากข้อบกพร่องด้านความรู้ภาษาฝรั่งเศส ด้านคลังความรู้ และด้านหลักการแปล 3) สมรรถนะด้านหลักการแปลน่าจะช่วยให้นักศึกษาหลีกเลี่ยงการแปลตีความหมายซึ่งเกิดจากข้อบกพร่องจากสมรรถนะด้านอื่นๆ ได้

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้เขียนจึงได้นำเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนแปลบนฐานของทฤษฎีการแปลแบบยึดความหมาย ซึ่งมุ่งเน้นการให้ “หลักการแปล” กล่าวคือ การทำความเข้าใจและถ่ายทอดความหมายผ่านการค้นคว้าและการใช้ตรรกะในการตรวจสอบข้อบกพร่องด้านสมรรถนะของผู้แปล ตลอดจนเชื่อมโยงความรู้ภาษาและความรู้นอกเหนือภาษาทั้งปวงเข้าด้วยกันเพื่อเข้าถึงและถ่ายทอดความหมายได้อย่างครบถ้วนในบทแปล ผู้สอนควรประยุกต์ใช้หลักการแปลนี้ในกระบวนวิชาต่างๆ ของหลักสูตร เพื่อช่วยลดข้อผิดพลาดด้านความหมายในงานแปลของนักศึกษาที่เกิดจากปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะด้านภาษาลงได้

2. ข้อบทความของผู้อื่นที่เสนอในที่ประชุม

Mercredi 4 mars 2015

13h30 : Ouverture officielle du colloque

- Allocution de madame Manuelle FRANCK, Présidente de l'INALCO

14h – 15h30 : Première session

- Suppani CHANTKRAN, Wiriya LAHPETCH, Sitthikom SUMALEE

« Analyse comparée des cursus de langues thaï et français dans les universités du monde »

- Jearanai SIRISAWASDI

« Teaching technique for Non-Thai students to write Thai Speeches »

15h30 – 16h : Pause café

16h – 17h30 : Deuxième session

- Banthun RATMANEE
« Traduction de la Maladie de la Mort de Marguerite Duras : introduction à une esthétique moderne dans la littérature thaïlandaise »
- Sasi INTAKOSUM
« Proposition de pédagogie d'enseignement pour la Maîtrise de traduction français-thaï sur fondement interprétatif »
- Koson THANADSAMRAN
« Traduction du thaï en français : une expérience professionnelle et une pratique pédagogique »

Judi 5 mars 2015

10h – 12h : Troisième session

- Sunporn EIAMMONGKHONSAKUN
« Conditions et plaisirs : Causes interactives de la motivation de la lecture en Français Langue Etrangère »
- Wilai SILAPA-ACHA
« Regard sur le stage professionnel dit *Formation coopérative à l'étranger* : le cas d'un étudiant en français de l'Université Naresuan, année 2012-2013 »
- Sartsada WIRIYANUPONG
« Le Parlementarisme thaïlandais »

12h – 14h : Pause déjeuner

14h – 15h30 : Quatrième session

- Frédéric CARRAL
« L'alphabet thaï est-il phonétique ? »
- Piyajit SUNGPANICH
« La reconstruction du savoir en classe de Français Langue Etrangère dans un contexte asiatique : le cas de la classe de français à l'Université Rajabhat Chandrakasem »
- Chalokiet SUKIAT
« De la description linguistique à l'enseignement de la langue thaï : étude le cas de ?aw »

Vendredi 6 mars

10h30 – 12h : Cinquième session

- Sujira HAPOL
« Folklore et Identité sociale dans la province de Lampang, de la légende au tourisme »
- Thissana WIRAKIETSOONTORN
« Des missionnaires, deux souvenirs et une « Révolution » : les relations entre la France et le Siam après le traité religieux de 1685 »
- Putthachart POTIBAL (Université Kasetsart)
« Future of Thai language in the world »

12h – 14h : Pause déjeuner

14h– 15h30 : Table ronde « La place de l’enseignement du siamois langue étrangère »

Animateur : Gilles DELOUCHE

- Marie-Sybille de VIENNE (INALCO, France)
- Rachel HARRISON (SOAS, Grande-Bretagne)
- Louise PICHARD-BERTAUX (IrASia, Marseille)
- Sumet JUMSAI Na AYUTTHAYA (Artiste National, Thaïlande)

15h30 – 16 : Pause café

16h – 18 : Projection d’un film thaïlandais

3. บทความหรือผลงานทางวิชาการที่เห็นว่าน่าเผยแพร่ให้ผู้อื่นได้ทราบ

1. สุนทรพจน์ของ Prof. Dr. Manuelle FRANCK อธิการบดีสถาบันภาษาและอารยธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แห่งชาติ ประเทศฝรั่งเศส (INALCO)

ภาษาไทยเป็นหนึ่งในภาษาเก่าแก่ที่สุดของสถาบันที่มีการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือ เป็นภาษาที่ 16 จากทั้งหมด 93 ภาษาที่เปิดสอนในสถาบัน โดยเริ่มเปิดสอนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1784 หรือเมื่อ 140 ปีก่อน

ผู้ริเริ่มการสอนภาษาไทยและก่อตั้งภาควิชาภาษาไทยคือ ศาสตราจารย์ Edouard Lorgeou ซึ่งเป็นอดีตเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำสยามประเทศ และเป็นผู้แต่งตำราไวยากรณ์ภาษาไทยเล่มแรกในปี ค.ศ. 1899 หรือเมื่อ 115 ปีก่อน และได้สร้างบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาและอารยธรรมไทยหลายต่อหลายคน ซึ่งล้วนแต่เข้ามามีบทบาทหน้าที่สำคัญในสยามจนกระทั่งเปลี่ยนเป็นประเทศไทยในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นอัครราชทูต ที่ปรึกษาสำนักพระราชวัง ตลอดจนอาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่างๆ

การเรียนการสอนภาษาไทยที่ INALCO ในปัจจุบันมีหลักสูตรทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก โดยมีนักศึกษาปัจจุบันรวม 67 คน มีอาจารย์ประจำรวม 5 คน และมีข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลักสูตรมีเนื้อหาครอบคลุมหมวดวิชาต่างๆ ดังนี้ มนุษยศาสตร์ วรรณคดี ภาษาศาสตร์ สังคมวิทยา และประวัติศาสตร์

ในปัจจุบัน นอกจากจะมีวัตถุประสงค์ในการให้ความรู้และเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมไทยแล้ว หลักสูตรยังพัฒนาให้มีลักษณะเป็นหลักสูตรเพื่ออาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการติดต่อกับต่างประเทศ ทั้งด้านธุรกิจ การศึกษา และการต่างประเทศ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักสูตรภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสในมหาวิทยาลัยนานาชาติประเทศ (Analyse comparée des cursus de langues thaï et français dans les universités du monde)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานะและบทบาทของภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยศึกษาใน 3 ประเด็น ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร และ ความสอดคล้องของหลักสูตรกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ หลักสูตรภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศของมหาวิทยาลัยใน 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศ

สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี จีน เกาหลี สิงคโปร์ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ที่เปิดสอนระหว่างปี ค.ศ. 2013 - 2014

ผลการวิจัยพบว่า 1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศคือการสร้างทักษะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นหลัก ในขณะที่หลักสูตรภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ นอกจากจะสร้างทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารแล้ว ยังมุ่งเน้นการให้ความรู้ด้านวัฒนธรรม (อารยธรรม, วรรณคดี, สังคมฝรั่งเศส, และปรัชญาความคิดของชาวฝรั่งเศส) และภาษาฝรั่งเศสเพื่ออาชีพ 2. เนื้อหาของหลักสูตรภาษาไทยฯ เน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะภาษา ทั้งด้านไวยากรณ์ โครงสร้าง คำศัพท์-สำนวน และสัทศาสตร์ มากกว่าการให้ความรู้ด้านสังคมและวัฒนธรรมหรือการฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและเพื่ออาชีพ ในขณะที่หลักสูตรภาษาฝรั่งเศสฯ มีเนื้อหาด้านภาษาและอารยธรรมตามกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของสหภาพยุโรป (CECR) และยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับภาษาฝรั่งเศสเพื่ออาชีพ ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการโรงแรมและการท่องเที่ยว ภาษาฝรั่งเศสธุรกิจ ภาษาฝรั่งเศสสำหรับงานเลขานุการในระดับพื้นฐาน 3. ด้านความต้องการของผู้เรียนและสังคม ในการเรียนหลักสูตรภาษาไทยฯ ผู้เรียนเลือกเรียนหลักสูตรฯ เป็นวิชาเลือก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การติดต่อธุรกิจ ชีวิตสมรส เพื่อศึกษาวัฒนธรรม เพื่อการเดินทางท่องเที่ยว หรือเป็นความสนใจส่วนตัว ในขณะที่ผู้เรียนหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ การศึกษาต่อในระดับสูง และวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ: 1. หลักสูตรภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศควรมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก และกำหนดวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร ตลอดจนสื่อการสอน วิธีการสอน และการประเมินผล ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนของผู้เรียน นอกจากนี้ ควรให้ผู้เรียนบันทึกความก้าวหน้าในการฝึกใช้ภาษาในรูปแบบของ portfolio และสถาบันผู้สอนหลักสูตรควรมีความร่วมมือกับสถาบันเครือข่ายภายนอกด้วย 2. ในการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยในต่างประเทศ ควรมีการจัดตั้งศูนย์เผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมไทย เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยจากประเทศต่างๆ ให้การสนับสนุนด้านสื่อการสอน ด้านงบประมาณและทุนการศึกษา แลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา และเป็นสื่อกลางความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีการฝึกงานและฝึกการใช้ภาษา 3. สำหรับการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ สถานทูตฝรั่งเศสควรพัฒนาความร่วมมือกับบริษัทผู้ประกอบการฝรั่งเศสในประเทศนั้นๆ และสนับสนุนให้ผู้เรียนภาษาฝรั่งเศสได้มีโอกาสร่วมกิจกรรม แลกเปลี่ยน หรือฝึกงานในบริษัทดังกล่าว

3. เทคนิคการสอนการเขียนภาษาไทยสำหรับผู้เรียนต่างชาติ (Teaching technique for Non-Thai students to write Thai speeches)

เทคนิคดังกล่าวได้จากการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้หลากหลายทฤษฎี อาทิ cognitive structure, humanism, behaviorism เพื่อสอนการเขียนให้กับผู้เรียนชาวต่างชาติ ในชั้นเรียนการพูดในที่สาธารณะ (Public Speaking) ของ ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งสอนภาษาไทยให้กับกลุ่มนักศึกษาวิชาเอกภาษาไทยของมหาวิทยาลัยภาษาต่างประเทศอันคึกคักประเทศเกาหลีใต้ สาระสำคัญของเทคนิคดังกล่าวคือ การสอนการเขียนตามความสนใจหรือจินตนาการของผู้เรียน ผู้สอนอาจเสนอหัวข้อหรือภาพให้ผู้เรียนตีความตามความถนัด รสนิยม ความสนใจหรือจินตนาการอย่างอิสระ โดยผู้สอนไม่กำหนดกรอบความคิดใดๆ ทั้งนี้ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกลอยๆ แสดงออกและใช้ความรู้ทางภาษาตามความถนัดของตน เมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษา ก็จะเกิดความชำนาญและพัฒนาการเขียนได้อย่างรวดเร็ว

4. ปัญหาการแปลนวนิยายเรื่อง *La Maladie de la Mort* ของ มาเกอริต ดูราส (Traduction de la *Maladie de la Mort* de Marguerite Duras)

ในนวนิยายเรื่องดังกล่าว มาเกอริต ดูราส หันหลังให้กับกฎเกณฑ์หรือธรรมเนียมในการแตงนวนิยายทั่วๆ ไป ซึ่งมักมีโครงเรื่องชัดเจนซึ่งระบุว่าตัวละครเป็นใคร ทำอะไร อยู่ในสถานที่แห่งใด ฯลฯ โดยนำเสนอตัวละครซึ่งไม่มีสถานภาพชัดเจนในสถานที่ซึ่งไม่ระบุแน่ชัดว่าคือที่แห่งใด และใช้บทสนทนาที่กำกวม รวบรวม ไม่ปะติดปะต่อกันอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ถึงความรู้สึกกว้างเปล่า ไร้ตัวตน ลักษณะการเขียนงานดังกล่าว นับเป็นวรรณศิลป์เฉพาะตัวของมาเกอริต ดูราส ซึ่งยากต่อการแปลเข้ามาเป็นภาษาไทย ทั้งในระดับการทำความเข้าใจความหมายหรือสิ่งที่ผู้แต่งต้องการสื่อเนื่องจากความกำกวมดังกล่าว และในระดับการเลือกใช้คำมาถ่ายทอดความหมายซึ่งบางครั้งผู้แปลต้องตัดสินใจว่าจะรักษาระดับภาษาของผู้แต่งที่อาจไม่เหมาะสมกับผู้อ่านชาวไทยหรือไม่

5. การแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาฝรั่งเศส: ประสบการณ์จากการล่ามและการสอนล่าม (Traduction du thaï en français: une expérience professionnelle et une pratique pédagogique)

ผู้เสนอบทความนี้เป็นอาจารย์สอนภาษาและการแปล-การล่ามของสถาบันภาษาและอารยธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เล่าประสบการณ์ในการทำงานแปลและงานล่ามภาษาไทย-ฝรั่งเศส ในประเทศฝรั่งเศสว่าในช่วงก่อนปี ค.ศ. 2005 มีความต้องการงานแปลภาษาไทย-ฝรั่งเศสค่อนข้างสูง และเนื้อหาหลากหลายโดยเฉพาะสารคดีเกี่ยวกับประเทศไทย ซึ่งมักนำเสนอภาพลักษณ์ในเชิงลบเกี่ยวกับประเทศไทย ส่วนงานล่ามมักเกี่ยวข้องกับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของกระทรวงการต่างประเทศและงานภาคธุรกิจ ในช่วงหลังปี ค.ศ. 2005 ความต้องการงานแปล-ล่ามภาษาไทย-ฝรั่งเศสลดน้อยลง เพราะมีการสื่อสารผ่านภาษาอังกฤษมาก ประกอบกับโปรแกรมแปลภาษาได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะคู่ภาษาอังกฤษกับฝรั่งเศส อย่างไรก็ตาม ความต้องการการแปล-ล่ามภาษาไทย-ฝรั่งเศสมีมากในการแปลเอกสารราชการและเอกสารด้านกฎหมายและคดีพิพาทด้านต่างๆ ผู้เสนอบทความได้นำประสบการณ์ในการทำงานแปล-ล่ามมาใช้ในการสอนการแปลและการล่ามในหลักสูตรภาษาไทยของสถาบันฯ สำหรับการสอนล่าม จะเน้นการนำนักศึกษาออกไปปฏิบัติงานจริงเพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้สภาพการทำงานของการล่ามและเป็นการแนะนำให้นักศึกษาเข้าสู่อาชีพ ส่วนการสอนแปลจากภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาไทยที่ไม่ใช่ภาษาแม่ของผู้เรียน การสอนจะเน้นถึงการทำงานร่วมกับเจ้าของภาษาซึ่งจะเป็นผู้สอบทานความถูกต้องของความหมายกับผู้เรียนอีกครั้ง

6. การฝึกงานในสถานประกอบการต่างประเทศ (Regard sur le stage professionnel dit Formation coopérative à l'étranger)

สืบเนื่องจากประเทศไทยกำลังจะเข้าเป็นประชาคมอาเซียนในปี ค.ศ. 2015 รัฐบาลไทยจึงหันไปมุ่งเน้นการสอนภาษาอังกฤษและภาษาในกลุ่มประเทศอาเซียนและเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศส น้อยลง ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรการสอนภาษาฝรั่งเศสในกลุ่มประเทศอาเซียนจึงควรต้องปรับเปลี่ยนจากการสอนภาษาและวัฒนธรรมเป็นหลักสู่อาชีพให้มากขึ้น และเจาะกลุ่มผู้เรียนที่ประสงค์จะไปศึกษาต่อในประเทศฝรั่งเศสในสาขาวิชาต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุน อาทิ สาขาวิทยาศาสตร์ สถาปัตยกรรม และกฎหมาย ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรดังกล่าว ผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรส่งนักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสในที่สุดท้ายของหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษามีโอกาสพัฒนาคุณภาพและศักยภาพการใช้ภาษาฝรั่งเศสในการปฏิบัติงานจริงและเป็นการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาสู่อาชีพ อุปสรรคประการสำคัญของการจัดตั้ง

นักศึกษาไปฝึกงานคือสถานที่ฝึกงาน สถานประกอบการในประเทศฝรั่งเศสที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงานมีจำนวนไม่มาก และการส่งนักศึกษาไปฝึกงานในประเทศฝรั่งเศสหรือประเทศผู้ใช้ภาษาฝรั่งเศสมีค่าใช้จ่ายสูง ดังนั้นสถานศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนจึงควรจัดทำความร่วมมือกับหลายภาคส่วน ทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกันเพื่อเพิ่มโอกาสในการจัดส่งนักศึกษาไปฝึกงานได้มากขึ้น

7. การถ่ายเสียงภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย (L'alphabet thaï est-il phonétique ?)

ในฐานะชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทย ผู้เสนอบทความกล่าวถึงการถ่ายเสียงภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยในพจนานุกรมไทยและตำราเรียนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศซึ่งผู้แต่งมักใช้ตัวอักษรไทยในการถ่ายเสียงแทนที่จะใช้ตัวอักษร (alphabet phonétique) แบบสากล ทำให้ยากต่อความเข้าใจของผู้เรียนชาวต่างชาติ นอกจากนี้ ผู้เสนอบทความยังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการทับศัพท์ภาษาต่างประเทศที่ราชบัณฑิตยสถานได้ชำระใหม่ และกำหนดอักษรภาษาไทยสำหรับแทนเสียงต่างๆ ในภาษาต่างประเทศ ซึ่งยิ่งเพิ่มความลำบากให้กับผู้เรียนชาวต่างชาติในการอ่านออกเสียงคำดังกล่าวเป็นภาษาไทยอีกด้วย ผู้เสนอบทความจึงได้เสนอคำแนะนำเพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์การถ่ายเสียงหรือการทับศัพท์เพื่อให้ผู้เรียนภาษาไทยซึ่งเป็นชาวต่างชาติเข้าใจและออกเสียงภาษาไทยได้เร็วขึ้น

8. กระบวนการทางภาษาศาสตร์ในการสอนภาษาไทย: กรณีศึกษา คำว่า “เอา” (De la description linguistique à l'enseignement de la langue thaïe : étude de cas de « ?aw »)

ผู้เสนอบทความได้แสดงโครงสร้างต่างๆ ของคำกริยา “เอา” ในภาษาไทย โดยชี้ให้เห็นว่าการใช้คำกริยานี้ในโครงสร้างต่างกันส่งผลให้ความหมายของคำกริยาดังกล่าวแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ผู้วิจัยสรุปว่าในภาษาไทย ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายกับโครงสร้างมีความสำคัญมาก การสลับลำดับของคำในตำแหน่งต่างๆ สามารถสร้างความหมายใหม่ซึ่งแตกต่างกัน นอกจากนี้ ความหมายของคำกริยาเดียวกันนี้หากใช้ในสถานการณ์ที่ต่างกันจะส่งผลให้ความหมายของคำแตกต่างกันอีกด้วย ดังนั้น นอกเหนือจากความหมายในเชิงภาษาศาสตร์แล้ว ผู้เรียนชาวต่างชาติจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของปฏิบัติศาสตร์ในการทำความเข้าใจความหมายของคำในภาษาไทยอีกด้วย

9. ตำนานพื้นบ้านและอัตลักษณ์ทางสังคมของจังหวัดลำปางกับการท่องเที่ยว (Folklore et identité sociale dans la province de Lampang, de la légende au tourisme)

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาอัตลักษณ์ทางสังคมของจังหวัดลำปางเพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดลำปาง พื้นที่ในการศึกษาคืออำเภอ 13 อำเภอในจังหวัดลำปาง โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาด้านพื้นที่บ้านที่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ทางสังคมของจังหวัด ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมตำนานพื้นบ้านจำนวน 81 เรื่อง จากทั้ง 13 อำเภอ และจัดการสนทนากลุ่มโดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 120 คน เพื่อยืนยันที่มาของตำนานดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่าตำนานพระธาตุลำปางหลวงสะท้อนประวัติศาสตร์ของเมืองลำปางและผู้ปกครองเมืองซึ่งสืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์ทริภุญชัยของพระนางจามเทวี จึงถือได้ว่าตำนานดังกล่าวเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดลำปาง สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่แก่สาธารณชนและใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดได้

10. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งเศสกับสยามจากสนธิสัญญาทางศาสนาในปี ค.ศ. 1685 (Les relations entre la France et le Siam d'après le traité religieux de 1685)

บทความนี้มุ่งชี้ให้เห็นเหตุผลของการลงนามในสนธิสัญญาทางศาสนาในปี ค.ศ. 1685 ระหว่างสยามในรัชสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราชกับฝรั่งเศสในรัชสมัยของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 และเหตุที่สนธิสัญญาดังกล่าวไม่เคยได้รับการเปิดเผยอย่างเป็นทางการต่อสาธารณชนชาวสยาม สำหรับฝรั่งเศส จุดประสงค์ของการสนธิสัญญาคือการโน้มน้าวให้สมเด็จพระนารายณ์ทรงหันมานับถือคริสต์ศาสนา การเผยแพร่ศาสนาอย่างเสรีในสยามประเทศและคณะมิชชันนารีและชาวฝรั่งเศสในประเทศสยามจะได้รับการปกป้องตามข้อตกลงในสนธิสัญญา สำหรับสยามประเทศ การลงนามในสนธิสัญญามีจุดประสงค์ด้านเศรษฐกิจเพื่อทำการค้ากับฝรั่งเศส แทนการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งเป็นผู้สงคราม และการเป็นพันธมิตรกับฝรั่งเศสยังเป็นการถ่วงดุลอำนาจการเมืองภายในประเทศเพื่อป้องกันการกบฏอีกด้วย สาเหตุที่สนธิสัญญาดังกล่าวไม่เคยถูกเปิดเผยเนื่องจากสมเด็จพระนารายณ์ทรงเกรงว่าจะสร้างความไม่พอใจแก่ชาวพุทธซึ่งเห็นว่าพระองค์ทรงเอื้อประโยชน์ให้แก่ชาวต่างชาติมากกว่าชาวสยาม

11. อนาคตการเรียนการสอนภาษาไทยในต่างแดน (The future of Thai language in the world)

เนื่องจากประเทศไทยจัดเป็นประเทศที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในประชาคมอาเซียน ภาษาไทยจึงเป็นหนึ่งในภาษาที่ได้รับความนิยมในกลุ่มภาษาอาเซียน และมีการจัดการเรียนการสอนในหลายประเทศทั่วโลก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จัดการเรียนการสอนภาษาไทยให้กับผู้เรียนชาวต่างชาติเช่นเดียวกับหลายสถาบันในประเทศไทย และเล็งเห็นความจำเป็นที่จะสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันต่างๆ ที่จัดการเรียนการสอนภาษาไทยทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศเพื่อเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ความร่วมมือดังกล่าวอาจทำได้ในรูปของการแลกเปลี่ยนอาจารย์และนักศึกษา การจัดทำหลักสูตรและปฏิญญาร่วม การวิจัยด้านภาษาศาสตร์ ภาษาอาเซียน เครื่องแปลภาษา การจัดทำพจนานุกรม และการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมร่วมกัน

12. สรุปประเด็นการเสวนาโต๊ะกลม เรื่อง สถานะของการเรียนการสอนภาษาไทยระดับนานาชาติ

ผู้ร่วมเสวนา

- Prof. Dr. Marie-Sybille de Vienne, สถาบันภาษาและอารยธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (INALCO), ฝรั่งเศส
- Dr. Rachel Harrison, SOAS, สหราชอาณาจักร
- Dr. Louis Pichard-Bertaux, IrAsia, มาร์แชย์, ฝรั่งเศส
- ดร. สุเมธ ชุมสาย ณ อยุธยา ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะและสถาปัตยกรรม, ไทย

ผู้ดำเนินการเสวนา

Prof. Dr. Gilles Delouche, สถาบันภาษาและอารยธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (INALCO), ฝรั่งเศส

1. การส่งเสริมภาษาไทยควรทำโดยเจ้าของภาษา และชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นผู้สนับสนุน แสดงความชื่นชมในเอกลักษณ์ของชาวไทย ไม่ควรให้ชาวต่างชาติเป็นผู้นำในการส่งเสริมภาษาไทย
2. รัฐบาลไทยและรัฐบาลของประเทศผู้เรียนภาษาไทยควรมีนโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยให้ชัดเจน โดยชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ทางการค้าและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหากมีการติดต่อแลกเปลี่ยนระหว่างทั้งสองประเทศในด้านต่างๆ เพราะประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและเป็นประเทศที่มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน

3. ประเทศไทยทั้งรัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐขาดนโยบายการส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมไทยที่จริงจังและจริงจัง การจัดกิจกรรมส่งเสริมภาษาและวัฒนธรรมไทยมักทำอย่างฉาบฉวย ไม่ได้เกิดจากความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติ สื่อสารมวลชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยยังขาดความเข้มแข็งและไม่เป็นแบบอย่างที่ดีหรือให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างถูกต้อง
4. คนไทยขาดความภูมิใจและไม่เห็นคุณค่าในเอกลักษณ์ไทย นิยมต่างชาติ ไม่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของตนเอง จึงขาดความรู้ในการใช้ภาษาไทยทั้งคำศัพท์-สำนวน ไวยากรณ์อย่างถูกต้อง ไม่รู้จักประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมพื้นบ้าน นิทาน ตำนาน ฯลฯ อย่างถ่องแท้และลุ่มลึกที่นอกเหนือไปจากตำราเรียนในชั้นเรียน

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อาจแบ่งหัวข้อย่อยออกเป็นถึงประทับใจ ผลพลอยได้ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นต้น

ผลพลอยได้ด้านการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสและการแปลภาษาฝรั่งเศส

ความรู้ด้านการเรียนการสอนภาษาฝรั่งเศสและการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทยที่ได้รับจากการประชุมวิชาการฯ สามารถนำมาบูรณาการในการเรียนการสอนกระบวนวิชาภาษาฝรั่งเศสระดับสูง (FRE 4001 และ FRE 4002) กระบวนวิชาการเขียนภาษาฝรั่งเศส (FRE 3204) และกระบวนวิชาการแปลภาษาฝรั่งเศส-ไทย (FRE 4303) ของสาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส ภาควิชาภาษาตะวันตกให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สิ่งที่ประทับใจ

ชาวต่างชาติจำนวนไม่น้อยสนใจภาษาและวัฒนธรรมไทย ทั้งนี้สังเกตได้จากจำนวนชาวต่างชาติที่เข้าฟังการประชุม โดยเฉพาะในการฉายภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับตำนานพื้นบ้านของไทย (ตำนานบุญบังไฟ) การเสนาอนุศิลป์ไทย และการเสวนาโต๊ะกลมซึ่งผู้ร่วมเสวนาชาวต่างชาติได้แสดงความห่วงใยที่ชาวไทยทั้งภาครัฐและประชาชนยังตระหนักในคุณค่าของเอกลักษณ์ของชาติด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยน้อยเกินไป จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และเผยแพร่ภาษาและวัฒนธรรมไทยเท่าที่ควร

ผลพลอยได้ด้านการส่งเสริมการใช้ภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหงร่วมมือกับสถาบันภาษาและอารยธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศฝรั่งเศส จัดกิจกรรมส่งเสริมภาษาไทย เพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติสมเด็จพระรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสเจริญพระชนมายุครบ 5 รอบ ในปี พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2558 ในรูปของโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาวิชาการเรื่อง “การเรียนการสอนภาษาและวรรณคดีไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติ” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร. อภิลิทธิ์ วราเอกสิริ วิทยากรจากสถาบันภาษาและอารยธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศฝรั่งเศส มาบรรยายในหัวข้อดังกล่าว เพื่อเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาและวรรณคดีไทยสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติกับคณาจารย์ของคณะมนุษยศาสตร์

(ลงนาม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิ อินทโกสุม)

ผู้รายงาน

ส่วนที่ 5 ความเห็นของผู้บังคับบัญชาของเจ้าสังกัด และโครงการที่ดำเนินงานต่อไป (ยกเว้นกรณีผู้รายงานเป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับอธิบดีหรือเทียบเท่าขึ้นไป)

5.1 ความเห็นของหัวหน้าภาควิชา

.....

(ลงนาม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทน์ภา ทาสุนทร)

หัวหน้าภาควิชาภาษาตะวันตก

5.2 ความเห็นของคณบดี

.....

(ลงนาม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารณ เชษฐสุนทร)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

หมายเหตุ

1. หากมีเอกสารให้แนบด้วย
2. รายงานควรใช้กระดาษ A4 ความยาวประมาณ 5-10 หน้า และถ้ามีต่างหากเพิ่มเติม ก็ให้แนบด้วย
3. โปรดส่งรายงานภายในเวลา 3 เดือน นับตั้งแต่รายงานตัวกลับเข้าปฏิบัติราชการตามปกติ